

Ert ärendenummer
Fi2025/00457

Mottagare
Finansdepartementet

Remissvar över betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Bräcke kommun väljer att endast kommentera det som direkt berör folkbibliotekens uppdrag inom bildning, med ett konkret förslag.

Folkbiblioteken som utbildare och kompetenshögare

- Gärna ett uppdrag och ekonomiskt tillskott – men i form av gemensamt ordnade resurser och en verkligt bred bas för analys av användarnas behov. Satsa på Digiteket!

Bräcke kommun ser positivt på att använda sig av folkbiblioteken som utbildare för allmänheten. **Vi delar dock inte utredningens bedömning av vad folkbiblioteken skulle behöva göra.** ("Satsningen syftar till att allmänheten ska kunna få hjälp med att prova på och använda AI-verktyg kostnadsfritt", s 96, andra stycket.)

"AI" är inte en teknologi, eller ett enda fenomen, och just nu framställs det, även av utredningen, som den självklara lösningen på alla tänkbara problem, inklusive de problem som "AI" själv skapar, tex ökad energiförbrukning (s 54, sista stycket). Under AI-paraplyet finns olika modeller, funktioner och användningsområden som måste betraktas var för sig, och man kan inte sätta likhetstecken mellan cancerscreening, självkörande bilar och chattbotar när det gäller möjligheter och risker.

Det gemene man möter är övervägande generativ AI. Det trycks på oss i nyhetsmedier, mejlprogram, appar med mera, och är underbara kreativa och tidsbesparande verktyg – eller djupt problematiska "affärsmodeller" som bygger på stöld av upphovsrättsskyddat material och endast kan skapa AI-slask, beroende på vem man frågar.

Utredningen påtalar återkommande risken med att många enskilda huvudmän fattar sina egna små beslut om "AI", och där kan vi bara hålla med. Om 100 miljoner kronor anslås till sökbara bidrag för folkbiblioteken, kommer de som lever på att sälja utbildningar till offentlig sektor jubla över möjligheten att få betalt för samma promptnings-kurs om och om igen. Det skulle knappast höja allmänhetens kunskap om vad "AI" är eller hur "AI" funkar.

Det finns ett omfattande bildningsbehov, det behövs något som hjälper oss att kritiskt granska och förstå "AI". **En samordnad resurs skulle vara idealiskt**, och lyckligtvis finns det redan en nationell fungerande plattform.

Digiteket startade som en tillfällig utbildningssatsning inom digitala frågor för folkbiblioteken 2018–2020, och har sedermera fått utökat ansvar. Digiteket samfinansieras idag och tre år framåt av Kungliga biblioteket, Statens kulturråd och Myndigheten för tillgängliga medier.

Redaktionen sitter i Malmö, och styrkan ligger i att hela folkbiblioteks-Sverige bidrar till materialet i form av kurser, resurser och artiklar. Digiteket är öppet för alla, men riktar sig idag endast till folkbibliotekspersonal. Här finns redan gott om material som berör "AI", vilket är givet utifrån folkbibliotekens uppdrag att arbeta med MIK, medie- och informationskunnighet. Steget till att anpassa och utveckla material till studiecirkel och allmänhet på olika nivåer är inte särskilt långt.

Om Digiteket fick ekonomiska muskler skulle det vara möjligt att kompensera de folkbibliotek som aktivt bidrar till kunskapsbasen, med behoven hämtade direkt från folkbiblioteksgolvet. Där, vid publika datorer och skrivare, ser man nämligen väldigt tydligt vilka användare som lämnats på efterkälken av de digitaliseringsresor som statliga och privata aktörer redan gjort.

Med ett utökat uppdrag och säkrad finansiering kan Digiteket tillsammans med folkbiblioteken bidra till den kompetenshöjning och utveckling av kritiskt tänkande som helt uppenbart är nödvändig – för oss alla.

Richard Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Malin Johansson
Kommunsekreterare